

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Svozilem, advokátem, se sídlem třída Tomáše Bati 180, Zlín, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje,** se sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 4. 2015, č. j. KUZL-23107/2015, sp. zn. KUSP-23107/2015/DOP/Ti, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 12. 2016, č. j. 22 A 36/2015 – 59,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění

I. Dosavadní řízení

[1] Magistrát města Zlín, odbor občansko - správních agend (dále též *„správní orgán I. stupně“*) rozhodnutím ze dne 23. 3. 2015, č. j. MMZL 034584/2015, sp. zn. MMZL-94838/2014-FS-PŘ-OOSA-4356/14 uznal žalobce vinným ze spáchání několika skutků, tj. že:

1. v 01:30 hod. se na místní komunikaci jako řidič motorového vozidla plně nevěnoval řízení vozidla a sledování situace na pozemní komunikaci, přičemž při couvání mezi podélně zaparkovaná vozidla u pravého okraje vozovky narazil pravou přední částí svého vozidla do levé zadní části karoserie osobního vozidla tov. zn. Škoda Fabia Combi, jehož řidič na místě z vozidlem zastavil a stál (respektive s vozidlem zaparkoval)

a následně ještě obviněný narazil zadní částí karoserie svého vozidla do levé zadní části karoserie vozidla tov. zn. Nissan Juke, jehož řidička na místě s vozidlem zastavila a stála (respektive s vozidlem zaparkovala), čímž obviněný způsobil hmotnou škodu na těchto dvou vozidlech. Tímto svým jednáním porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „*zákon o silničním provozu*"), čímž spáchal přestupek dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. k) citovaného zákona,

2. následně po dopravní nehodě jako řidič osobního motorového vozidla, který měl účast na dopravní nehodě, při které došlo ke škodě na majetku třetí osoby, neoznámil neprodleně dopravní nehodu policistovi, respektive policii, ačkoliv mu to ukládá příslušný právní předpis. Tímto svým jednáním porušil ustanovení § 47 odst. 3 písm. b) ve vazbě na ustanovení § 47 odst. 4 písm. a) a ustanovení § 47 odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu, čímž spáchal přestupek dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. i) bod 2 citovaného zákona,

3. jako řidič motorového vozidla neponechal při stání s vozidlem na předmětném místě alespoň jeden jízdní pruh široký nejméně 3 m pro každý směr jízdy. Tímto svým jednáním porušil ustanovení § 25 odst. 3 zákona o silničním provozu, čímž spáchal přestupek ve smyslu ustanovení § 125c odst. 1 písm. k) citovaného zákona,

4. v době blízké 08:25 hod. se jako řidič motorového vozidla, u něhož vzniklo podezření, že zavinil v čase nepříliš vzdáleném (od výzvy k podrobení se vyšetření ke zjištění ovlivnění alkoholem) dopravní nehodu, odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení motorového vozidla nebyl ovlivněn alkoholem. Tímto svým jednáním porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu a tím se dopustil přestupku ve smyslu ustanovení § 125c odst. 1 písm. d) téhož zákona.

[2] Za spáchané přestupky byla žalobci dle ustanovení § 125c odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu uložena pokuta ve výši 30.000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 12 měsíců od data nabytí právní moci rozhodnutí.

[3] Žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně a toto rozhodnutí potvrdil.

[4] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl Krajský soud v Brně (dále též „*krajský soud*") rozsudkem ze dne 8. 12. 2016, č. j. 22 A 36/2015 – 59.

[5] Krajský soud žalobci nepřisvědčil v žádné námitce. Prokázané skutkové okolnosti podle jeho názoru nesvědčí tomu, že by se žalobce plně věnoval řízení vozidla. Dále vyložil, že odpovědnosti za přestupek spočívající v porušení povinnosti plně se věnovat řízení vozidla nezbavují žalobce ani další okolnosti. Bez významu tak je to, že žalobce řídil své nové vozidlo jen krátce, že toto vozidlo je větších rozměrů než jeho předcházející vozidlo, že parkování na dané místo bylo za stísněných podmínek a odpovědnosti jej nezbavuje ani nepříznivý zdravotní stav. Krajský soud taktéž nepřisvědčil tvrzením žalobce ke skutku 2). Zde žalobce namítl, že si nebyl vůbec vědom způsobení škody na parkujících vozidlech, neboť nepocítil žádný náraz s jiným vozidlem při parkování svého vozidla. Krajský soud zdůraznil, že za okolností, které ve věci byly, si žalobce vzniku škody měl a

mohl být vědom. Existence škody na okolních vozidlech byla poté prokázána fotodokumentací, výpověďmi svědků a byla vyčíslena v penězích. Vzhledem k tomu, že v době dopravní nehody se na daném místě nenacházeli majitelé poškozených vozidel a ani žádná jiná třetí osoba, měl žalobce jako jediná přítomná osoba povinnost dopravní nehodu nahlásit. K námitce, že žalobce byl potrestán za špatné parkování, ač i ostatní vozidla takto byla zaparkována, krajský soud uvedl, že žalobce porušil povinnost řidiče při stání ponechat volný alespoň jeden jízdní pruh široký nejméně 3 m pro každý směr jízdy, což bylo prokázáno důkazy. Skutková podstata přestupku tak v jeho případě byla naplněna a ostatní řidiči byli poté jako pachatelé téhož přestupku taktéž potrestaní.

[6] Krajský soud se nakonec zabýval stěžejní námitkou žaloby, kterou žalobce uplatnil ve vztahu ke skutku 4), tj. že žalobce spáchal přestupek spočívající v tom, že se jako řidič v provozu na pozemních komunikacích odmítl na výzvu policie podrobit se vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem.

[7] Krajský soud se při posouzení této otázky opřel o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2011, č. j. 2 As 1/2011 - 60, v němž kasační soud vyložil, že účelem ustanovení § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, je potrestat porušení povinnosti řidiče stanovené v § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu (tj. povinnosti podrobit se vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem). Řidičem je potom i ten, kdo byl přímým účastníkem silničního provozu před určitým časovým okamžikem, musí zde však existovat na první pohled zjevná souvislost mezi důvodem k učinění výzvy a účastí vyzývané osoby v provozu na pozemních komunikacích jakožto řidiče.

[8] Žalobce sám uvedl, že v době nehody automobil řídil a byl tak účastníkem nehody. Policie tedy měla důvod k tomu, aby učinila výzvu k podrobení se kontrole na přítomnost alkoholu. Žalobce byl policií správně vyzván k podrobení se vyšetření na základě, resp. v souvislosti s předcházejícím provozem na pozemní komunikaci. Další znaky skutkové podstaty byly také splněny, neboť skutečnost, že žalobce byl kvalifikovaně vyzván a vyšetření se odmítl podrobit, byly nesporné a vyplývaly ze správního spisu. Podle krajského soudu tak jednáním žalobce došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu ve spojení s § 5 odst. 1 písm. f) téhož zákona.

[9] K návrhu na moderaci peněžitého trestu krajský soud uvedl, že žalovaný uložil žalobci trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji postižitelný. Tímto byl přestupek sub 4), za něj lze dle ustanovení § 125c odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu uložit pokutu od 25.000 Kč do 50.000 Kč. Žalobci byl uložen trest v dolní polovině tohoto rozpětí – 30.000 Kč. Sankce spočívající v zákazu řízení byla uložena na dobu 12 měsíců, maximální rozpětí sankce bylo dva roky. Krajský soud shrnul, že žalovaný velmi zevrubně při úvahách o stanovení druhu a výše sankce postupoval podle kritérií uvedených v ustanovení § 12 zákona o přestupcích, sankce byla řádně odůvodněna, nepřekročila meze správního uvážení. Podle krajského soudu se v daném případě nejedná o postih zjevně nepřiměřený, moderační návrh proto zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[10] Žalobce (dále též *„stěžovatel“*) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní uplatnil důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).

[11] Stěžovatel namítl, že krajský soud nesprávně hodnotil jednání žalobce po nehodě jako opuštění místa s cílem zabránění, příp. ztížení šetření této nehody. Podle jeho názoru nebylo prokázáno, že by si byl vědom toho, že byl účastníkem či dokonce viníkem dopravní nehody. Své vizitky za stěrače poškozených vozidel nedal, protože o jejich poškození nevěděl. Nechal však své vozidlo na inkriminovaném místě a policie poté snadno zjistila jeho totožnost.

[12] Dále poukázal na to, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2011, č. j. 2 As 1/2011 – 60 vyplývá, že řidičem, na něhož se vztahuje povinnost podrobit se vyšetření podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, bude i ten řidič, který byl přímým účastníkem silničního provozu před určitým časovým okamžikem. Musí zde však existovat na první pohled zjevná souvislost mezi důvodem k učinění výzvy a účastí vyzývané osoby v provozu na pozemních komunikacích jakožto řidiče. Upozornil také na zprávu zástupce. Veřejné ochránkyně práv o šetření ve věci žalobce ze dne 7. 9. 2015 a na závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci žalobce ze dne 11. 1. 2016. Z něj vyplývá, že s ubíhajícím časem se pojem *„řidič“* zužuje. Při rozhodnutí trestního charakteru musí být postaveno najisto, že k porušení zákona ze strany obviněného došlo. Pokud existuje možnost, že byl sled událostí jiný, aplikuje se princip *in dubio pro reo*. Stěžovatel také připomněl, že zástupce veřejné ochránkyně práv je názoru, že ustanovení vynucující spolupráci podezřelého může být v rozporu se zákazem sebeobviňování, neboť pod pohrůžkou vysoké sankce od 25.000 Kč a zákazu činnosti od 12 do 24 měsíců předal policii důkazy proti sobě.

[13] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 7. 2016, č. j. 9 As 62/2016 – 34 shledal přetržení souvislosti s provozem na pozemní komunikaci ze situace, kdy řidič automobilu poškodil při couvání jiný automobil, odjel a policisté jej našli až za 3,5 hodiny v jeho domě. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku zaujal názor, že přibývající čas od dopravní nehody, po které je její účastník doma, významně ovlivňuje smysluplnost výzvy a ostatně i souvislost s provozem na pozemních komunikacích. Zatímco v prvních hodinách po nehodě lze za podmínky, že tomu nasvědčuje citlivé posouzení všech okolností případu, hovořit o tom, že je potřebná souvislost dána, s přibývajícím časem se tato rychle vytrácí.

[14] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2016, č. j. 9 As 62/2016 – 34 je kontroverzní, jeho závěry jsou neodborné a pro další rozhodovací praxi správních orgánů jsou stěží proveditelné. Žalovaný zdůraznil, že rozsudek objektivně nevysvětluje, na základě jakých podkladů právě uplynulá doba 3,5 hodin přerušuje bezprostřední souvislost výzvy policistů vůči osobě podezřelé ze zavinění dopravní nehody. Žalovanému je přitom známo z úřední činnosti i z jeho odborných znalostí, že zpětný propočet hladiny alkoholu lze provést relevantně s odstupem 15 hodin od rozhodné události a to i tehdy, jestliže vyšetřovaná osoba prohlašuje, že v době mezi rozhodnou událostí (dopravní nehodou) a vyšetřením měla pít alkohol. Za základ zejména zpětného přepočtu hladin alkoholu v krvi je možno

použít pouze spolehlivě zjištěnou hladinu alkoholu v krvi, nejlépe určenou po dvojitém odběru krve. Soudní znalec je v případě zajištění výsledků vyšetření alkoholu z odběru krve schopen provést srovnání variant požitého alkoholu sděleného obviněným s výsledky odběrů krve a propočtem určit jejich korespondenci s výsledky vzorků krve. Pokud varianty propočtu nekorespondují, provádí se zpětný přepočet z výsledků rozboru krve s odečtením alkoholu požitého po nehodě. Pokud žádná z variant nekoresponduje s výsledky hladin alkoholu s výsledky hladin ve vzorcích krve, nelze za těchto okolností hladinu alkoholu v krvi v době odběrů vysvětlit jen požitým alkoholem po nehodě. V takovém případě znalec provádí zpětný přepočet z objektivně zjištěné hladiny alkoholu v krvi na dobu nehody a následně se od výsledku odečte hladina alkoholu vzniklá vypitím alkoholu po nehodě.

[15] Žalovaný uvedl, že tyto specifické odborné stránky zpětného přepočtu určení hodnoty alkoholu k určitému časovému okamžiku vyšetření Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku zcela přehlédl a žalovaný jej proto považuje za nepřezkoumatelný. Argumentace soudu je založena pouze na tautologickém závěru, že ten, kdo řídil před 3,5 h, už být vyzván k vyšetření na přítomnost alkoholu nemůže (když nedovoleně opustil místo nehody), protože v tomto případě *„je to už dlouho.“* Nejvyšší správní soud se vůbec nezabýval tím, že verzi žalobce o požívání alkoholu po dopravní nehodě by při znalecké interpretaci výsledků vyšetření krve bylo možné vyloučit.

[16] Žalovaný proto dal podnět ke zvážení, zda ve smyslu ustanovení § 17 s. ř. s. předložit rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu otázky, zda povinnost řidiče podrobit se testování na přítomnost alkoholu, který odjel z místa dopravní nehody, na níž měl účast, limitovat nikoliv vágně tak, jak to učinil 9. senát, ale s přihlédnutím k aktuálním poznatkům vědy právě na dobu, po níž je možné alkohol z krve relevantně zjistit a *„zpětně dopočítat“*. V okamžiku výzvy totiž není ještě vůbec jasné, zda nebudou k dispozici další důkazy o tom, kde a jak obviněný požíval alkohol v rozhodné době (účet z restaurace, svědecké výpovědi, apod.)

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatel výslovně uplatnil kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Jednotlivé námitky k těmto důvodům stěžovatel nepodřadil. Podle obsahu ve skutečnosti uplatnil námitky ke kasačnímu důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení) a ke kasačnímu důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu).

[18] Uplatněný kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. přezkoumal Nejvyšší správní soud poté v rozsahu, v jakém je povinen se kasační stížností zabývat se *ex officio* (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Shledal přitom, že rozsudek krajského soudu splňuje

formální náležitosti, obsahuje výrok, odůvodnění a poučení o opravném prostředku. Odůvodnění je v souladu s výrokem, je z něj patrné, jak krajský soud o věci uvážil. Jako celek je tedy napadený rozsudek srozumitelný a není nepřezkoumatelný. Nejvyšší správní soud dále ze spisu nezjistil žádnou vadu, která by měla za následek nezákonnost rozsudku. Kasační stížnost v této části není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud dále posoudil námitku vztahující se ke skutku č. 2, v níž stěžovatel namítl, že nebylo prokázáno, že by si byl vědom, že způsobil dopravní nehodu, kterou by byl povinen nahlásit policii. Nejvyšší správní soud tuto námitku podřadil ke kasačnímu důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť stěžovatel k tomuto skutku rozporuje skutková zjištění správního orgánu I. stupně potažmo žalovaného.

[20] Z výpovědi před správním orgánem I. stupně vyplývá, že stěžovatel v nočních hodinách (čas přestupku v době kolem 1:30 nikdo nezpochybnil) svůj automobil řídil a pokoušel se s ním najít místo k zaparkování v blízkosti svého bydliště. Vhodné místo k zaparkování našel mezi automobily zn. Škoda Fabia Combi uživatele Ing. J. reg. značky X a Nissanem Juke majitelky S.; mezi oba automobily nakonec zaparkoval – podle výpovědi stěžovatele parkoval nacouváním mezi obě stojící auta. Stěžovatel k průběhu parkování sám uvedl pouze tolik, že si všiml, že lehce narazil do za ním stojícího automobilu (majitelky S.), neboť ve zpětném zrcátku zpozoroval, že toto auto se nárazem pohnulo. Ostatního poškození ať už svého či automobilu uživatele Ing. J. si však dle svých slov vědom nebyl.

[21] Rozsah poškození všech tří vozidel vyplývá z fotografické dokumentace, která je součástí spisu. Ještě v čase, kdy policie fotografie pořídila (v rozmezí 7-8 hodiny ranní, kdy byla policie na místo přivolána), bylo vozidlo stěžovatele natlačeno na vozidlo uživatele J. tak, že se automobil stěžovatele dotýkal přední registrační značkou oblasti zadního nárazníku před ním stojícího automobilu uživatele Ing. J. Mezi automobily nebyl žádný volný prostor (tyto skutečnosti vyplývají z fotografií označených ve spisu jako FOTO 04.jpg a FOTO 05.jpg). Mezi automobilem stěžovatele a za ním stojícího auta majitelky S. naopak je prostor v rozsahu šíře chodníku, který se nachází za oběma auty (FOTO 06.jpg). Z fotografií je dále patrno, že červený lak na automobilu stěžovatele zřetelně nese známky lehčího poškození (světlé vodorovné rýhy) ve výši 67 a 73 cm nad zemí na pravé přední části kapoty v prostoru před pravým předním kolem. Výrazné poškození laku je patrné ve stejné oblasti automobilu stěžovatele ve výši 42 – 49 cm a 57 - 58 cm nad zemí. Jedná se o hlubší rýhy v červeném laku s přítomností modré barvy (FOTO 17.jpg). Kapota poškozeného automobilu uživatele J. zase nese znaky poškození na levé zadní dolní části kapoty za zadním levým kolem. Výrazné poškození je patrno v rozpětí 51 - 58 cm od země (FOTO 32.jpg, FOTO 37.jpg) a také ve výši 40 - 42 cm od země (FOTO 36.jpg). V rýze je patrná přítomnost červené barvy. Další poškození laku je přítomno v oblasti zadního nárazníku ve výši 56 - 57 cm – FOTO 34.jpg. Zadní plastový nárazník automobilu stěžovatele nese známky poškození ve výši horní hrany, tj. ve výši 61 cm nad zemí. Automobil poškozené majitelky S. nese známky poškození na zadním nárazníku ve výši 57 a 61-62 cm. Z fotografií je přitom patrno, že automobil stěžovatele a automobil majitelky S. jsou k sobě navzájem orientovány zadními částmi.

[22] Z fotografií zřetelně vyplývá, že poškození automobilu stěžovatele odpovídá rozsahu poškození automobilů stojících před a za ním. Modrý lak automobilu uživatele Ing. J. obsahuje stopy červeného laku a rovněž červený lak automobilu stěžovatele obsahuje stopy modrého laku. Poškození automobilů je navzájem reciproční, neboť odpovídá poškození laku na zrcadlově opačném místě druhého automobilu. Z těchto důkazů Nejvyššímu správnímu soudu vyplynulo, že poškození jednoho automobilu pochází přímo od druhého automobilu následkem vzájemného nárazu a tření. Je přitom logické, že k takovému nárazu mohlo dojít pouze následkem parkování stěžovatele couváním z levé strany mezi auta stojící při pravé krajnici. Poškození automobilu stěžovatele se totiž nachází na jeho vnitřní straně tj. u trávníku a poškození automobilu uživatele Ing. J. se nachází na jeho vnější straně tj. u vozovky. Jiný způsob střetu automobilů vozidlem Ing. J. na základě uvedených důkazů podle Nejvyššího správního soudu nepřichází vůbec do úvahy. Kolizi automobilu stěžovatele se za ním stojícím automobilem navíc stěžovatel přiznal sám.

[23] Nejvyšší správní soud dále posoudil věrohodnost stěžovatelovy obhajoby, že si nebyl vědom toho, že by způsobil dopravní nehodu, kterou by byl povinen ohlásit. Z důkazů založených ve správním spise vyplývá a je nepochybné, že následkem střetu automobilu stěžovatele s automobilem uživatele Ing. J. vzniklo výrazné poškození obou těchto vozidel. Jde přitom o střet a náraz robustního automobilu stěžovatele do (podle fotografií) subtilnějšího automobilu uživatele Ing. J. Pokud stěžovatel přiznal, že si v zrcátku všiml, že se automobil majitelky S. již při lehkém nárazu pohnul a tím způsobil (dle výpovědi majitelky a dle fotografií) nepatrné poškození obou automobilů, náraz automobilu stěžovatele do automobilu Ing. J. musel být poté jednoznačně intenzivnější. Nejvyšší správní soud proto zcela souhlasí s krajským soudem v tom, že pokud stěžovatel pečlivě najížděl na parkovací místo, nemohl nevnímat nárazy do obou automobilů. Muselo mu být zcela zřejmé, že následkem těchto střetů způsobil dopravní nehodu s poškozením obou vozidel ve smyslu ustanovení § 47 odst. 1 zákona o silničním provozu.

[24] Uvedené skutečnosti jsou obsahem správního spisu a ve svém souhrnu a ve vzájemných souvislostech utvářejí o průběhu dopravní nehody logicky ucelený skutkový děj. Pouhé tvrzení stěžovatele, že si nebyl vědom toho, že tuto dopravní nehodu způsobil, v konfrontaci s uvedenými důkazy neobstojí a je zcela nevěrohodné.

[25] Zcela poté musí Nejvyšší správní soud odmítnout obhajobu stěžovatele, že by své ohlašovací povinnosti učinil zadost tím, že na místě zanechal auto, a proto bylo možno provést jeho identifikaci jako majitele vozidla. Obecně platí, že ohlašovací povinnost v případě dopravní nehody ve smyslu ustanovení § 47 odst. 3 písm. b) ve spojení s ustanovením § 47 odst. 4 písm. a) a odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu spočívá v aktivním oznámení dopravní nehody policii. Přestupek podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu je tedy spáchán opomenutím, kdy řidič nejednal tak, jak jednat měl. Dospěl-li správní orgán I. stupně k závěru, že stěžovatel byl povinen dostát této ohlašovací povinnosti, pouze ponecháním auta na místě stěžovatel ohlašovací povinnost vůči policii nesplnil.

[26] Uvedené námitky proto Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými.

[27] Nejvyšší správní soud dále posoudil stěžejní námitku, tj. zda stěžovatel byl povinen jako řidič podrobit se vyšetření na možné ovlivnění alkoholem při řízení vozidla. Tuto námitku podřadil ke kasačnímu důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[28] Podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona o silničním provozu je řidič povinen podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Povinnost podrobit se orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu má řidič podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, pokud se lze důvodně domnívat, že pod vlivem alkoholu vykonává činnost, při níž by mohl ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek.

[29] Přestupku se podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu se poté dopustí ten, kdo se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) téhož zákona odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

[30] Výkladem uvedených ustanovení se zabýval Nejvyšší správní soud již dříve v několika svých předchozích rozsudcích; formuloval přitom několik východisek, na které navázal v dalších věcech. V rozsudku ze dne 22. 2. 2011, č. j. 2 As 1/2011 – 60 vyložil, že řidičem, na něhož se vztahuje povinnost vymezená v ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, bude i ten řidič, který byl přímým účastníkem silničního provozu před určitým časovým okamžikem. Musí zde však existovat na první pohled zjevná souvislost mezi důvodem k učinění výzvy a účastí vyzývané osoby v provozu na pozemních komunikacích jakožto řidiče. Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůraznil, že opačný závěr by v obecné rovině mj. zvýhodňoval ty řidiče, kteří svoji účast na dopravní nehodě „řeší“ opuštěním místa nehody ve snaze zbavit se odpovědnosti za takové jednání v naději, že nebudou dopadeni. Dále Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 3. 2012, č. j. 2 As 130/2011 – 63 vyložil, že řidičem není pouze osoba aktuálně (tj. právě v daný okamžik) řídící vozidlo či tramvaj (či jedoucí na zvířeti). V takovém případě by např. vyšetření, zda řidič není ovlivněn alkoholem, muselo probíhat přímo za jízdy. Nejvyšší správní soud vyložil, že k tomu, aby mohla být osoba vyzvána k předmětnému vyšetření, je nezbytně nutné, aby tato osoba byla účastníkem provozu na pozemních komunikacích. Takovou osobou bude i osoba, která sice již ukončila jízdu na pozemní komunikaci, ale souvislost s provozem na pozemní komunikaci je stále ještě bezprostřední a není přetržena jinou déletrvající činností či dějem. V rozsudku ze dne 14. 7. 2016, č. j. 9 As 62/2016 – 34 poté Nejvyšší správní soud stanovil jako nezbytnou podmínku k tomu, aby bylo možno uložit sankci za tento přestupek, že musí jít o výzvu k vyšetření, o němž se lze rozumně domnívat, že bude mít vypovídací hodnotu ve vztahu k době řízení či jízdy na zvířeti (či k době nehody, která spadá pod dobu řízení). Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku také, jak uvedl stěžovatel, zdůraznil význam faktoru času s tím, že přibývající čas od dopravní nehody, významně ovlivňuje smysluplnost výzvy a ostatně i souvislost s provozem na pozemních komunikacích. Ani v této a ani v ostatních výše uvedených věcech však Nejvyšší správní soud nezformuloval žádná konkrétní kritéria,

podle nichž by bylo možno dovodit, za jakých okolností lze ještě považovat za řidiče osobu, která dříve řídila vozidlo.

[31] V posledním rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že odstup 3,5 hodin od nehody byl v posuzované věci natolik dlouhý, že výzva policie nesměřovala již k řidiči. Tento závěr však zcela vycházel z komplexního posouzení okolností, které nastaly ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 62/2016. Okolnosti výzev policie ve výše uvedených věcech totiž zkoumal Nejvyšší správní soud z hlediska všeho, co se událo v čase mezi účastí řidiče na pozemních komunikacích a výzvou policie ke zkoušce na ovlivnění alkoholem. Nejvyšší správní soud je proto i v projednávané věci toho názoru, že časové hledisko nemůže být v žádném případě tím jediným kritériem, které by bylo v této situaci nezbytné posuzovat. Negativním důsledkem takového přístupu by nepochybně byly situace, kdy účastník dopravní nehody bude po nějakou dobu nedosažitelný a tím zůstane bez objasnění (a bez případného potrestání) stav takového účastníka. Právě celkové zhodnocení všech okolností podle názoru Nejvyššího správního soudu může zodpovědět, zda i při delším časovém odstupu může být výzva policie považována za uskutečněnou v souvislosti s řízením za účelem zjištění, zda řidič při účasti na pozemních komunikacích požil alkoholické nápoje.

[32] Z uvedeného vyplývá, že pokud je pro nyní projednávanou věc stěžejní otázka, jak dlouhá doba mohla od řízení vozidla uplynout, aby výzva policie směřovala vůči stěžovateli jako k řidiči, nejedná se o posouzení právní otázky, ale o posouzení otázky skutkové. Z uvedených důvodů proto ve své předchozí rozhodovací činnosti neshledal Nejvyšší správní soud žádný odlišný právní názor, od něhož by se měl nyní odchýlit. Důvody pro předložení věci rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu podle ustanovení § 17 s. ř. s. zde proto nejsou dány.

[33] Okolnosti uskutečněné výzvy vyplývají z výpovědí svědků – policistů prap. N. a Z. – a z výpovědi stěžovatele u jednání správního orgánu I. stupně. Policista prap. N. poté, co zjistil, že stěžovatel je majitelem automobilu, při jehož parkování byla způsobena škoda, vyzval jej prostřednictvím domovního zvonku, aby se dostavil na místo nehody (cca v 8:10 hod.). Stěžovatel při šetření nehody potvrdil, že automobilem na místo přijel v noci. Na dotaz policisty, zda požil alkoholický nápoj, odpověděl, že ten požil doma až po zaparkování vozidla. Podle svědků byl i v tuto chvíli stěžovatel zjevně pod vlivem alkoholu. Svědek N. vypověděl, že dech stěžovatele byl cítit alkoholem, měl zarudlé oči, jeho chování a pohyby tomu nasvědčovaly. Svědek Z. uvedl, že podle jeho názoru reakce stěžovatele nebyly bystré a pohotové, což přisuzoval možnému požití alkoholického nápoje. Hlídka proto vyzvala stěžovatele přibližně v 8:25 hod., aby se podrobil orientační zkoušce na alkohol, ten to však odmítl. Na místě i později u správního orgánu I. stupně uvedl, že zkouška byla po něm žádána v době, kdy nemohla prokázat vliv případného alkoholu na jeho parkování. Odmítl se také podrobit odběru krve a biologického materiálu.

[34] Nespornými skutečnostmi ve věci je odstup mezi dobou nehody (1:30 hod.), vyzváním stěžovatele ze strany policie prostřednictvím domovního zvonku, aby se dostavil na místo (8:10 hod.) a vyzváním stěžovatele ke zkoušce na ovlivnění alkoholem (8:25 hod.). Zásadními skutečnostmi projednávané věci je podle názoru Nejvyššího správního soudu to,

že k nehodě došlo v ranních hodinách beze svědků, bez nahlášení a bez označení viníka, a že prodlevu mezi nehodou a výzvou policie způsobily faktory přičitatelné jednání stěžovatele. Neohlášená nehoda totiž musela být nejprve zjištěna (ohlásil ji poškozený Ing. J. dne 8. 5. 2014 v 7:21 hod.), stěžovatel jako její viník musel být dohledán lustrací v evidenci vlastníků vozidel a až pak byl vyzván policií, aby se dostavil na místo nehody. Stěžovatel při objasňování okolností nehody uvedl pouze tolik, že po zaparkování automobilu odešel domů a tam požil alkoholické nápoje. V tom je právě rozdíl oproti věcem, které posuzoval dříve Nejvyšší správní soud. Ve věci sp. zn. 9 As 62/2016 anebo sp. zn. 2 As 130/2011 byly osoby po nehodě v bdělém stavu a po řízení se věnovaly v běžné denní době dalším činnostem. V prvním případě byla vyzývaná osoba ca v čase 19:29 hod. doma již 3,5 hodiny od nehody a tvrdila, že požívala alkohol, v druhém případě osoba v čase 20:30 hod. jednu hodinu seděla v pohostinství a přímo alkohol konzumovala.

[35] Vzhledem k času nehody a odstupu od jejího nahlášení, policie stěžovatele jako řidiče identifikovala v nejbližším možném okamžiku (tj. asi hodinu od nahlášení nehody). Stěžovatel v čase výzvy neuvedl nic o činnosti, které by se po příchodu domů (po čase 1:30 hod.) věnoval (lze předpokládat, že alespoň nějakou dobu spal), netvrdil nic o konkrétním množství či době požitého alkoholu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel již v čase 8:25 hod. (tj. v ranních hodinách) podle svědků jevil známky ovlivnění alkoholem a přitom nic netvrdil věrohodného o tom, co by mohlo jeho stav vysvětlit, vzbudilo to podle názoru Nejvyššího správního soudu zcela oprávněné podezření policie, že se stěžovatel nachází ve stavu vyvolaném požitím alkoholu. Zejména v souvislosti s denní dobou uskutečnění výzvy bylo logické i důvodné podezření, že pod tímto vlivem mohl být i jako řidič v čase nehody. Uvedené indicie byly podle názoru Nejvyššího správního soudu dostatečné k tomu, aby policie stěžovatele oprávněně vyzvala k orientační dechové zkoušce a k odběru krve a moči.

[36] Smyslem výzvy podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, od níž se odvíjí povinnost řidiče podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, je na základě důvodné domněnky ověřit, zda osoba vykonává činnosti, při níž hrozí újma životu nebo zdraví jí nebo dalším osobám nebo majetku pod vlivem alkoholu. Pokud se taková osoba vyšetření podrobí, teprve poté je na místě argumentace a obhajoba vyzývané osoby o množství, čase a jiných okolnostech konzumace návykových látek a jejich vlivu na činnost osoby. Až v této části vyšetřování dopravní nehody by tak podle názoru Nejvyššího správního soudu byla relevantní pozdější obhajoba stěžovatele, že po příchodu domů požil pouze dva decilitry vína zředěného vodou. Vyvrácení nebo potvrzení této obhajoby a prokázání, že stěžovatel skutečně řídil pod vlivem alkoholu a pod jakým množstvím, by pak bylo již úkolem dalšího dokazování. Stěžovatel se však v projednávané věci omezil na prosté odmítnutí součinnosti s policií, tím toto ověřování zmařil - to včetně prostoru pro svou případnou obhajobu.

[37] Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje za nezbytné vyjádřit se i ke stručnému stanovisku zástupce Veřejného ochránce práv o možné protiústavnosti ustanovení § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, které stěžovatel přiložil ke kasační stížnosti.

[38] K ústavně zakotvenému principu zákazu sebeobviňování, jenž má svůj základ v čl. 37 Listiny základních práv a svobod a speciálně pro oblast trestního stíhání v čl. 40 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, se opakovaně ve své dosavadní judikatuře vyjádřil i Ústavní soud. Stěžejním je podle názoru Nejvyššího správního soudu přitom stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. Pl. ÚS st. 30/10 dostupné na http://nalus.usoud.cz. V něm se plénum Ústavního soudu podle názoru Nejvyššího správního soudu naprosto vyčerpávajícím způsobem zabývalo limity tohoto lidského práva a to v situaci, kdy byla stěžovateli uložena pořádková pokuta ve výši 15.000,- Kč za pořádkový delikt spočívající v tom, že nevyhověl výzvě policejního orgánu ve smyslu § 114 trestního řádu a odmítl odběr pachové srovnávací stopy.

[39] Ústavní soud ve zmíněném stanovisku dospěl k závěru, že pravidlo *nemo tenetur se ipsum accusare* („nikdo není povinen sám sebe obviňovat“) nelze, i ve smyslu konstantní judikatury Ústavního soudu, považovat za bezbřehé. Jeho zásadní význam pro spravedlivost trestního procesu je nezpochybnitelný, nicméně jeho uplatňování by nemělo poskytovat obviněnému (podezřelému) absolutní ochranu v tom smyslu, že by obviněný (podezřelý) nebyl povinen se účastnit vyšetřovacích úkonů vůbec, respektive všech.

[40] Z hlediska významu pro právě projednávanou věci poukazuje Nejvyšší správní soud na následující východiska. Ústavní soud vyložil, že ve spojitosti s právem nebýt nucen obviňovat sebe samého zmiňuje Evropský soud pro lidská práva dvě další jednotlivá práva, která v širším smyslu tvoří jeho podstatu - právo nebýt nucen k doznání (právo mlčet) a právo nebýt nucen přispět k vlastnímu obvinění jiným způsobem než výpovědí (objektivními či věcnými důkazy). Právo nevypovídat v trestním řízení se nevztahuje na použití těch důkazů, jež jsou sice získány od obviněného s pomocí donucení, ale jež existují nezávisle na jeho vůli, což je mimo jiné případ dokumentů získaných na základě domovní prohlídky, dechových zkoušek, vzorků krve, moči, vlasů či nahrávky hlasu a lidské tkáně pro účely testů DNA. Od obviněného lze tedy požadovat, aby strpěl odnětí například písemností a aby strpěl odebrání uvedených vzorků, třeba i za pomoci donucení, a navzdory skutečnosti, že ho tyto důkazy usvědčují. Není přípustné požadovat však toliko aktivní přispění obviněného při opatřování těchto důkazů, což bylo dovozeno zejména ve vztahu k vydání písemností.

[41] Ústavní soud poté přiblížil, že rozlišující kritérium vychází z odlišného charakteru výpovědi a uvedených důkazů. Posledně jmenované existují objektivně, nezávisle na vůli obviněného, při jejich opatřování je sice postupováno proti vůli obviněného, nevyžaduje se však po něm jeho aktivní součinnost, ale pouze strpění donucovacích úkonů. Naproti tomu výpověď, slovo, neexistuje objektivně, nezávisle na vůli obviněného, a lze je získat jen proti vůli obviněného, je-li tato zlomena fyzickým nebo psychickým donucením, tj. jen když se poníží důstojnost člověka jako svobodné bytosti.

[42] I hrozba donucení v dovolených případech má však podle Ústavního soudu své meze, a to zda stupeň použitého donucení nepřevyšuje intenzitu donucení obvykle nutnou pro získání důkazů tohoto typu. Hrozba a uložení sankcí za neposkytnutí informací orgánům činným v trestním řízení jsou totiž neslučitelné s právem na spravedlivý proces, pokud by v podstatě zničily samotnou podstatu práva neobviňovat sama sebe. Ústavní soud uvedl, že Evropský soud pro lidská práva bere do úvahy čtyři kriteria. Jsou jimi

povaha a intenzita donucení, existence relevantních procesních záruk, závažnost veřejného zájmu na vyšetření a potrestání daného trestného činu a způsob a účel použití takto získaných důkazů.

[43] Výslovně poté Ústavní soud zdůraznil, že orgány Úmluvy při několika příležitostech zkoumaly naplnění stanovených podmínek v případě odběru krve nebo vzorku slin proti vůli podezřelého za účelem vyšetření trestného činu či povinnosti podrobit se dechové zkoušce na přítomnost alkoholu v krvi (tzv. alkotest), rozpor s čl. 8, případně s čl. 3 Úmluvy ovšem neshledaly. Za účelem získání vzorků krve, moči, vlasů a lidské tkáně pro účely testů DNA je obviněný (podezřelý) povinen pasivně strpět pouze nepatrný zásah do své fyzické integrity. Evropský soud pro lidská práva je toho názoru, že postupy aplikované příslušnými orgány za normálních okolností nedosahují minimální hranice závažnosti nutné pro porušení čl. 3 Úmluvy, a přestože představují zásah do práva obviněného (podezřelého) na soukromý život, jsou obecně ospravedlněny podle čl. 8 odst. 2 Úmluvy jako nezbytné pro předcházení zločinnosti (rozsudek ve věci Jalloh proti Německu).

[44] Jak již bylo výše uvedeno, samotné podrobení se dechové zkoušce či odběru krve ve smyslu výše uvedeného evidentně spadá do kategorie důkazů, které existují nezávisle na vůli podezřelého z přestupku. Jedná se o postupy, jejichž provedení obviněný (podezřelý) pouze snáší, nejčastěji má toliko povinnost strpět zajištění objektivně existujícího vzorku hmoty. Tělo obviněného (podezřelého) je pasivním objektem ohledání, nevyžaduje se žádná jeho aktivní součinnost. Dostavení se a samotná účast na úkonu za "aktivní jednání" považováno není, stejně jako vykonání normálních fyziologických funkcí (například při odběru dechu, moči nebo krve). Jedná se o obstarání těch důkazů, jež lze za splnění určitých podmínek v souladu s judikaturou Evropského soudu získat i za pomoci zákonného donucení, aniž by bylo porušeno pravidlo *nemo tenetur*.

[45] V projednávané věci navíc ani není sporné, že by policie stěžovatele ke splnění výzvy nějak nutila fyzicky či psychicky tak, aby bylo vůbec možné spatřovat takové jednání za rozporné s článkem 8, případně s článkem 3 Úmluvy. Vycházeje z uvedeného proto v okolnostech této věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že ani hrozba sankce za přestupek spočívající v nesplnění výzvy policie podrobit se zkoušce na ovlivnění alkoholem neznamenala porušení zákazu sebeobvinění stěžovatele a ten byl povinen vyhovět výzvě. Pokud stěžovatel výzvě policie nevyhověl a vyšetření na možné ovlivnění alkoholem odmítl, dopustil se jednání, které žalovaný správně kvalifikoval jako přestupek podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu.

[46] Nejvyšší správní soud shrnuje, že napadený rozsudek krajského soudu je zákonný, kasační stížnost proti němu podanou proto podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

IV. Náklady řízení

[47] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, žalovaný byl ve věci úspěšný, nevznikly mu však náklady přesahující běžný rámec jeho úřední činnosti. Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené nepřiznal náhradu

nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.)

V Brně 22. března 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu